

Rekenschap, het rapport over het vermogensbeheer van de Joodse oorlogswezen, is door de wezenorganisaties kritisch ontvangen. De schrijvers van het rapport reageren.

Wezen bewust nièt gehoord

In 'Wezen zelf niet gehoord', in NIW 10, wordt melding gemaakt van 'trammellant' rond het rapport *Rekenschap* en wordt gesteld dat het vbv en SINJOI zich van dit rapport hebben gedistantieerd. Hoewel wij als onderzoekers hiervan nimmer formeel in kennis zijn gesteld en dus geen weet hebben van het motief, valt uit uw artikel - en dan met name uit het daarboven geplaatste citaat - op te maken dat het feit dat de oorlogswezen zelf niet zijn gehoord waarschijnlijk de reden voor deze distantieering is. In ieder geval is dit een belangrijke grief van het vbv en SINJOI.

De inhoud van onze onderzoeksopdracht was voor ons reden af te zien van interviews met oorlogswezen. De onderzoeksopdracht was door de opdrachtgevers duidelijk geformuleerd in een centrale vraagstelling en daaruit afgeleide onderzoeksvragen, die met name het beleid van de gefusioneerde Joodse Instellingen voor Kinderbescherming betroffen, een en ander in het licht van het toenmalig overheidsbeleid.

Belangrijk was voorts dat parallel aan ons algemeen onderzoek het individuele (onderzoeks)Project Informatie Joodse Oorlogswezen (PIJO) liep, dat al een goed platform bood voor oorlogswezen die een individueel onderzoek wensten naar hun vermogensbeheer. Om verwarring van competenties te voorkomen, is daarom vanaf het aanvaarden van de onderzoeksopdracht besloten om binnen het algemeen onderzoek af te zien van een eigen individueel onderzoek, hetgeen

steeds duidelijk aan de opdrachtgevers is gemeld. Belangrijk was daarbij dat door het PIJO een eigen rapport zou worden opgesteld.

Tevens gold dat binnen de ons beschikbare onderzoekstijd een verantwoord *oral history* project, waarin zo veel mogelijk betrokkenen zouden worden gehoord, praktisch onmogelijk was. In *Rekenschap* is al uiteengezet dat een dergelijk project, onverlet de historische waarde op zich, bijzonder arbeidsintensief zou zijn. Overigens is wel gebruik gemaakt van eerder gepubliceerde interviews met oorlogswezen in Israël en zijn, met toestemming van betrokkenen, sociale dossiers bestudeerd die waren opgevraagd voor het PIJO. Hoewel de gestelde onderzoeksopdracht voor ons op zich al een valide argument was om het onderzoek te beperken tot bronnenmateriaal dat zich in Nederland bevindt, kunt u uit het bovengestelde opmaken dat wij deze toespitsing veel breder hebben gefundeerd. Wij zouden het op prijs stellen als de lezers van het NIW daarover vollediger zouden worden geïnformeerd.

In het artikel wordt eveneens een 'woedende' mail aan het vbv genoemd, die voor alle duidelijkheid afkomstig was van ons beiden. Ons lijkt deze kwalificatie nogal 'opgeklopt'. In deze, ons inziens, rustige mail spraken wij, zoals in het artikel ook wordt uiteengezet, onze verbazing uit over de onzorgvuldige procedure die het vbv had gevolgd bij het plaatsen van de mening van professor Heertje over ons rapport op de vbv-site. Daarnaast hebben wij erop gewezen dat wij zijn reactie

zeer beperkt vonden, waarbij wij vooral bezwaar maakten tegen de onvolledige weergave van de schoningsoperatie. Door niet helder te communiceren dat het vernietigen van de financiële documentatie gebeurde wegens ruimtegebrek door verhuizing en door eveneens niet duidelijk te stellen dat dit besluit in goed bestuurlijk overleg is genomen, met inachtneming van de bewaartermijn, en dat aan de verdere behandeling van het bewaren van de sociale dossiers de nodige zorg is besteed, blijft deze operatie ogenschijnlijk een kwalijk beeld houden, hetgeen voor de totale discussie over dit onderwerp sterk sfeerbepalend is. Een belangrijk resultaat van ons onderzoek is de constatering dat het gesuggereerde beeld van een malicieus handelende Leo Cohen die bewust belastende informatie zou hebben verdonkeremaand, niet klopt. Dat zou naar onze mening voor iedereen een opluchting moeten zijn en een resultaat dat duidelijk zou moeten worden belicht.

Wij merken tenslotte op dat in *Rekenschap* veel meer nieuwe informatie over de verschillende onderwerpen staat dan tot dusver in de reacties op het rapport onder de aandacht van de lezers is gebracht. Wij menen dat *Rekenschap* een inzichtelijk beeld geeft van de voogdij en het vermogensbeheer van de Joodse oorlogswezen. Wij hopen dan ook dat het rapport zijn weg naar geïnteresseerde lezers zal vinden.

Frits Hoek en Johan Joor, auteurs van het rapport *Rekenschap*

Wezen

Ik ben ook een wees (NIW 10) en ik ben grof bestolen, niet door Le-Ezrath, niet door familie, maar door Christen pleegouders, die door de Nederlandse overheid de voogdij en toezienende voogdij hadden gekregen, alles in één hand. Ja, ik heb in dit gezin een dak boven mijn hoofd gehad, eten gekregen, maar ben verstoten omdat ik mij niet wilde laten dopen en moest het verder op eigen kracht doen. Ik heb nooit één cent gezien, geen JOKOS, geen CADSU, geen spaarbankboekjes, geen financiële afrekening met het bereiken van de meerderjarigheid.

Dankbaarheid naar voogden en instanties toe lijkt mij volkomen overbodig. Dat ondanks deze slechte start een aantal van de oorlogswezen 'goed' terecht zijn gekomen, is op zich al een 'wonder'. Verder begrijp ik de motivering van jmw in stand houden niet, natuurlijk moet jmw blijven, maar waarom moeten de wezen hiervoor betalen? Zelf ben ik jarenlang in de Nederlandse Kinderbescherming werkzaam geweest en het zal voor een ieder in dit vak onacceptabel zijn als oud-pupillen zouden moeten betalen om hun voormalige voogdij-instelling in stand te houden.

Ik beschuldig wel, ik beschuldig de Nederlandse overheid die in haar functie van controleur op de voogdij schromelijk tekort is geschoten, evenals bij de controle van de voogdij-instellingen, Le-Ezrath Ha-Jeled en de Stichting Hulp aan Oorlogspleegkinderen, opk. Verdriet zal er voor ons oorlogs-overlevenden altijd zijn, maar dit heeft weinig te maken met gestolen geld omdat het beste van het beste ons al meer dan 60 jaar geleden ruw ontstolen is, onze ouders en familie. Hoe een ieder van ons hiermee verder leeft is en blijft heel persoonlijk.

Shalom, ik ben ook een wees.

Marianna Cohen-Aandagt, Amsterdam

LJG 1

Bij deze wil ik mijn verontwaardiging uitspreken over de volslagen onevenwichtige berichtgeving in het NIW t.g.v. onze eerste paal. Daaraan is nauwelijks enige aandacht besteed. Het blad staat wel vol met artikelen over de voorgenomen nieuwbouw van de NIHS en verder lijkt het meer een Kroniek van de familie Evers dan een opinieblad. Het NIW begint zijn houdbaarheidsdatum verontrustend dicht te naderen.

Ron van der Wieken, voorzitter IJG Amsterdam

NASCHRIFT: *De stukjes over de Bankraskerk en uw eerste paal waren beide 18 centimeter, exact even lang. U mag de meetlat ernaast leggen en zult dat ook wel doen. Maar vindt u uzelf niet wat kinderachtig in uw vete met de nihs? En heeft u el eens van handen in eigen boezem gehoord? Het NIW staat open voor iedereen binnen de Joodse wereld die een fatsoenlijk stuk uit zijn pen krijgt. De 'familie Evers' levert trouw bijdragen. Wij hebben van u welgeteld elf regels tekst ontvangen. De bovenstaande. (pd)*

LJG 2

Ik was wat verbaasd over de uiterst minimale aandacht die besteed is aan het slaan van de eerste paal van onze nieuwe sjoel, annex Progressief Joods Centrum afgelopen 11 december. Er staat ook een fout in het bericht: de heren die die de eerste paal hebben geslagen waren bouwheer Luc Stranders en burgemeester Job Cohen en niet mijn persoon. Ik neem dus ook aan dat er niemand van het NIW aanwezig was bij deze belangrijke dag voor Joods Nederland en de LJG's in ons land, anders had de redacteur en/of fotograaf wel iets anders geschreven neem ik aan. Het verbaasde des te meer, omdat er enorm veel staat over de

verbouw van de Bankraskerk (een woende architect en foto's van het ondertekenen van het contract) door de NIHS. Terecht dat jullie daar aandacht aan besteden, maar dat wij er met twee kleine foto's (die wij hebben toegezonden) en een klein tekstje uit een persbericht vanaf komen vind ik niet correct. Een normaal volwaardige reportage zou volledig op zijn plaats geweest zijn. Jammer en onterecht naar een zeer belangrijke Joodse gemeente toe, die voor 100% meetelt in Joods Nederland.

Rabbijn Menno ten Brink, Amsterdam

NASCHRIFT: *Met het laatste deel van uw laatste zin kan ik volmondig instemmen. Er was wel degelijk een redacteur ter plaatse, maar omdat wij beperkt zijn in onze ruimte en evenmin de gave der bilocaliteit bezitten, moeten er keuzes gemaakt worden. Zullen we afspreken dat u allen zich massaal abonneert, zodat we meer redacteurs op pad kunnen sturen, en u van uw kant regelmatig bijdragen levert, dan zijn we er toch zo uit? (pd)*

JBW

Sinds begin jaren zestig ben ik lid van de Joodse Gemeente Amsterdam; ik nam aan daarmee ook verzekerd te zijn voor een begrafenis. Niets is minder waar; ja, ik kan Joods begraven worden; er moet 'slechts' een bedrag van 6500 euro (inclusief het plaatsen van de matseiwa) neergeteld worden aan het Joods Begrafeniswezen. Men heeft destijds verzuimd mij mede te delen, dat dit een apart lidmaatschap vereist, los van de Joodse Gemeente. De Joodse Gemeente heeft de morele plicht haar leden te informeren over dit aparte lidmaatschap.

Ik ben nu 69 jaar en het blijkt dat mensen vanaf hun 66e geen lid meer kunnen worden van het Joods Begrafeniswezen! Ik waarschuw dus iedereen die wel lid is van de Joodse Gemeente maar geen lid van het jbw voor deze kosten en adviseer een aparte uitvaartverzekering af te sluiten bij een niet-joodse (!?) uitvaartvereniging.

Ben Manassen, Amsterdam

STELLING

Dinsdag hadden 259 bezoekers van de Cidi-website gestemd over de stelling: **Israël is genoodzaakt de grenzen met Gaza te sluiten na nieuwe vijandelijkheden in dat gebied.**

Bent u het met deze stelling eens?
Ja (141) 54,4%   Nee (118) 45,6%

De nieuwe stelling luidt:
Israël moet nooit meer de strook van Gaza langdurig bezet houden.
Stem mee op www.cidi.nl

Willemsparkweg 13, Amsterdam
020 - 6627061
www.ooginoog.nl

